

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 4411/2022
14.06.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелене Ивановић, председника већа, Жељка Шкорића, Иване Рађеновић, Бранка Станића и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Слађана Богдановић, адвокат из ..., против туженог Града Зајечара, кога заступа Правобранилаштво Града Зајечара, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу 2Гж1 1385/22 од 09.08.2022. године, у седници одржаној 14.06.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ посебна ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу 2Гж1 1385/2022 од 09.08.2022. године.

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца и **ПРЕИНАЧУЈУ** пресуда Апелационог суда у Нишу 2Гж1 1385/2022 од 09.08.2022. године и пресуда Основног суда у Зајечару 8П1 196/2020 од 26.10.2021. године, тако што се усваја тужбени захтев тужиоца и обавезује тужени да му на име неисплаћене увећане зараде за прековремени рад и рад ноћу у периоду од 01.01.2016. године до 30.11.2018. године исплати и то:

- за месец јануар 2016. године износ од 3.406,25 динара, са законском затезном каматом почев од 21.02.2016. године па до исплате,
- за месец фебруар 2016. године износ од 6.342,02 динара, са законском затезном каматом почев од 21.03.2016. године па до исплате,
- за месец март 2016. године износ од 6.867,79 динара, са законском затезном каматом почев од 21.04.2016. године па до исплате,
- за месец април 2016. године износ од 11.793,41 динара, са законском затезном каматом почев од 21.05.2016. године па до исплате,
- за месец мај 2016. године износ од 2.968,04 динара, са законском затезном каматом почев од 21.06.2016. године па до исплате,
- за месец јун 2016. године износ од 3.348,01 динара, са законском затезном каматом почев од 20.07.2016. године па до исплате,
- за месец јул 2016. године износ од 3.250,00 динара, са законском затезном каматом почев од 21.08.2016. године па до исплате,
- за месец август 2016. године износ од 11.275,59 динара, са законском затезном каматом почев од 21.09.2016. године па до исплате,
- за месец септембар 2016. године износ од 5.443,89 динара, са законском затезном каматом почев од 21.10.2016. године па до исплате,

-за месец октобар 2016. године износ од 5.693,75 динара, са законском затезном каматом почев од 20.11.2016. године па до исплате,
-за месец новембар 2016. године износ од 6.471,36 динара, са законском затезном каматом почев од 20.12.2016. године па до исплате,
-за месец децембар 2016. године износ од 8.332,53 динара, са законском затезном каматом почев од 20.01.2017. године па до исплате,
-за месец јануар 2017. године износ од 6.139,68 динара, са законском затезном каматом почев од 21.02.2017. године па до исплате,
-за месец фебруар 2017. године износ од 10.461,46 динара, са законском затезном каматом почев од 21.03.2017. године па до исплате,
-за месец март 2017. године износ од 6.826,54 динара, са законском затезном каматом почев од 21.04.2017. године па до исплате,
-за месец мај 2017. године износ од 7.546,88 динара, са законском затезном каматом почев од 21.06.2017. године па до исплате,
-за месец јун 2017. године износ од 2.871,69 динара, са законском затезном каматом почев од 20.07.2017. године па до исплате,
-за месец јул 2017. године износ од 875,00 динара, са законском затезном каматом почев од 21.08.2017. године па до исплате,
-за месец септембар 2017. године износ од 984,38 динара, са законском затезном каматом почев од 21.10.2017. године па до исплате,
-за месец октобар 2017. године износ од 5.171,16 динара, са законском затезном каматом почев од 20.11.2017. године па до исплате,
-за месец новембар 2017. године износ од 6.375,71 динара, са законском затезном каматом почев од 20.12.2017. године па до исплате,
-за месец децембар 2017. године износ од 3.625,01 динара, са законском затезном каматом почев од 20.01.2018. године па до исплате,
-за месец јануар 2018. године износ од 6.604,62 динара, са законском затезном каматом почев од 21.02.2018. године па до исплате,
-за месец март 2018. године износ од 7.417,14 динара, са законском затезном каматом почев од 21.04.2018. године па до исплате,
-за месец април 2018. године износ од 3.471,73 динара, са законском затезном каматом почев од 21.05.2018. године па до исплате,
-за месец мај 2018. године износ од 7.817,93 динара, са законском затезном каматом почев од 21.06.2018. године па до исплате,
-за месец јун 2018. године износ од 16.039,44 динара, са законском затезном каматом почев од 20.07.2018. године па до исплате,
-за месец јул 2018. године износ од 13.988,63 динара, са законском затезном каматом почев од 21.08.2018. године па до исплате,
-за месец август 2018. године износ од 4.659,05 динара, са законском затезном каматом почев од 21.09.2018. године па до исплате,
-за месец септембар 2018. године износ од 15.499,22 динара, са законском затезном каматом почев од 21.10.2018. године па до исплате,
-за месец октобар 2018. године износ од 14.313,63 динара, са законском затезном каматом почев од 20.11.2018. године па до исплате,
-за месец новембар 2018. године износ од 3.678,98 динара, са законском затезном каматом почев од 20.12.2018. године па до исплате,

као и да на досуђене износе уплати за тужиоца доприносе за пензијско и инвалидско осигурање надлежном Републичком фонду за ПИО запослених, доприносе за здравствено осигурање налдежном Републичком фонду за здравствено осигурање и

доприносе за случај незапослености Националној служби за запошљавање, а све у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове целог поступка у износу од 344.226,80 динара, са законском затезном каматом од извршности до кончне исплате, а све у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зајечару 8П1 196/2020 од 26.10.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име неисплаћене увећане зараде за прековремени рад и рад ноћу у периоду од 01.01.2016. године до 30.11.2018. године, исплати појединачне месечне износе, са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе наведене у овом ставу изреке. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да у име и за рачун тужиоца на износе из става један изреке уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање надлежном Републичком Фонду за ПИО запослених, доприносе за здравствено осигурање надлежном Републичком фонду за здравствено осигурање, као и доприносе за случај незапослености Националној служби за запошљавање. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 118.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу 2Гж1 1385/2022 од 09.08.2022. године одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Зајечару 8П1 196/2020 од 26.10.2021. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио посебну ревизију, с позивом на члан 404. Закона о парничном поступку.

Према одредби члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23 – други закон) - у даљем тексту: ЗПП, ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом ако је по оцени Врховног суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). У ставу 2. истог члана прописано је да о дозвољености и основаности ревизије из става 1. овог члана одлучује Врховни суд у већу од пет судија.

По оцени Врховног суда, у овом спору постоји потреба за одлучивањем о ревизији предвиђеној наведеном одредбом (посебна ревизија), ради уједначавања судске праксе, због чега је одлучено као у ставу првом изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог на одређено време по основу решења IV бр. .. од 27.01.2015. године, на радном месту возача путничких возила у Одељењу за Тужилац тужбом у овој правној ствари потражује неисплаћену увећану зараду за остварене сате прековременог рада и рад ноћу у спорном периоду. Решењима туженог од 08.05.2017. године и од 01.03.2018.

године, тужиоцу је признато право на исплату додатка на зараду, односно коришћење слободних дана на име оствареног прековременог рада. Утврђено је да за свако путничко возило, па и возило којим је тужилац био задужен, постоји месечни путни налог у који је тужилац уписивао сваку обављену вожњу, како ван територије града по путном налогу за службено путовање, тако и вожње по локалу на основу усмених налога овлашћених лица. Вештачењем од стране вештака економско-финансијске струке, на основу платних листи за тужиоца, карнет евиденције и путних налога, извршен је обрачун прековремених сати рада које тужени није евидентирао, нити исплатио тужиоцу. Према допунском налазу датом на основу евиденције о издатим путним налозима за возило, односно на основу путних налога за путничко возило, које тужилац, као возач, сам мора уредно да води и да их по истеку сваког месеца врати овлашћеном лицу за издавање, утврђено је да за путничко возило које је возио тужилац, путни налози нису вођени у складу са Правилником о садржини, издавању и вођењу путних налога и евиденцији о издатим путним налозима. Наиме, тужилац је у наведене путне налоге уписивао сваку обављену вожњу, како ван територије града по путном налогу за службено путовање, тако и за вожње по локалу које су обављане на основу усменог налога овлашћеног лица, али да у извештајима уз путни налог није евидентирао податке који се тичу времена поласка и доласка (час и минут), стајање возила и број пређених километара, нити друге параметре релевантне за утврђивање ефективног времена рада тужиоца у спорном периоду.

Полазећи од наведеног, нижестепени судови су оценили да тужилац неосновано потражује исплату неисплаћене увећане зараде по основу прековременог рада, будући да у путним налозима није евидентиран рад који подразумева дуже радно ангажовање од осмочасовног, нити је у случајевима када је неспорно рад обављао по усменим налозима исти био дужи од пуног радног времена. У конкретном случају тужилац, као запослени код туженог на пословима возача, није, у складу са одредбама Правилника о садржини, издавању и вођењу путних налога и евиденцији о издатим путним налозима („Службени лист РС“, број 20/96 и 32/10 и „Службени лист РС“, број 90/16 и 4/17), у путним налозима за путничко возило евидентирао време поласка и доласка обављених вожњи, као ни број пређених километара, нити је у извештају уз путни налог за службена путовања наводио часове проведене у вожњи, чекању и другим активностима, при чему тужилац увећану зараду потражује за прековремени рад искључиво за обављање послова возача, а не неких других послова, на основу чега би му се утврдило право на увећану зараду.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом указује на погрешну примену материјалног права.

Према одредби члана 51. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/2005...95/18), пуно радно време износи 40 часова недељно, ако овим законом није друкчије одређено.

Према одредби члана 53. истог закона, на захтев послодавца, запослени је дужан да ради дуже од пуног радног времена у случају више силе, изненадног повећања обима посла, и у другим случајевима када је неопходно да се у одређеном року заврши посао који није планиран (прековремени рад), као и да прековремени рад не може да траје дуже од осам часова недељно, нити дуже од четири сата дневно по запосленом, док је чланом 108. став 1. тач. 2) и 3), прописано да запослени има право на увећану зараду у висини утврђеној општим актом и уговором о раду, за рад ноћу, ако такав рад није вреднован при утврђивању основне зараде - најмање 26% од основице и за прековремени рад - најмање 26% од основице.

По оцени Врховног суда основано тужилац потражује увећану зараду по основу неисплаћених сати прековременог рада са припадајућим доприносима.

Према цитираним одредбама наведеног закона, да би за прековремени рад и рад ноћу постојала обавеза послодавца да запосленом исплати увећану зараду, потребно је да је запослени остајао да ради прековремено и ноћу на захтев послодавца и да је дуже остајање на послу редован начин рада код послодавца у одређеном периоду. Самим тим, запослени који пред судом доказује своје право на исплату увећане зараде за прековремени и ноћни рад, треба да докаже да је радио дуже од прописаног радног времена, да његово остајање на раду има карактер прековременог рада, односно ноћног рада, као и висину новчаног износа који му дугује послодавац на име увећане зараде за прековремени и ноћни рад. Неспорно је да је тужилац у утуженом периоду обављао поверене радне задатке и ван територије града Зајечара, на основу писаних и оверених налога туженог за службена путовања. Вештачењем је утврђен обрачун увећане зараде за прековремене сате рада и ноћни рад, узимајући у обзир исплату на основу платних листи код туженог, карнет евиденције и путних налога. У конкретном случају, тужилац је радио дуже од пуног радног времена, обављајући посао по распореду свог послодавца, што значи да није по својој одлуци и вољи радио прековремено и ноћу, већ је то чинио по налогу надређеног. Такође, удовољавајући захтевима посла за који га је тужени ангажовао, тужилац је остварио сате прековременог рада и рада ноћу, имајући у виду начин рада код туженог. Поред тога, супротно становишту нижестепених судова, радно време возача не може се изједначити само са временом које је проведено у ефективној вожњи, јер радна обавеза постоји све док се не заврши превоз на одређеној релацији па се мора рачунати и време које је тужилац провео на обављању других послова из описа радног места возача, а који су у функцији извршења вожње као основног радног задатка, па чињеница да уз путни налог за службена путовања није евидентирано време ефективне вожње, затим стајања – чекања и другим активностима на путу, односно параметрима релевантним за утврђивање ефективне вожње у спорном периоду, није од утицаја на доношење другачије одлуке у овој правној ствари. Тужени са друге стране у спорном периоду није водио своју евиденцију нити је на други начин доказао да тужилац на овај начин није у утуженом периоду обављао радне задатке. С обзиром на претходно наведено, постоји обавеза туженог да тужиоцу исплати увећану зараду по предметном основу.

На основу изложеног, Врховни суд је преиначио нижестепене пресуде, усвојио тужбени захтев тужиоца и на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу другом изреке.

Одлука о трошковима поступка донета је применом одредаба члана 165. став 2. у вези чл. 153. став 1 и 154. ЗПП. Тужилац је успео у поступку, те је тужени обавезан да му накнади парничне трошкове у износу од 344.226,80 динара. Тужиоцу су досуђени опредељени трошкови који обухватају: састав тужбе и шест образложених поднеска од по 9.000,00 динара, заступање на седам одржаних рочишта од по 10.500,00 динара и шест неодржана рочишта од по 6.000,00 динара, састав жалбе у износу од 18.000,00 динара и састав ревизије у износу од 18.000,00 динара, а сагласно Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката („Службени гласник РС“ број 121/12 ... 37/21), као и накнаду за обављено вештачење у износу од 8.000,00 динара. Тужиоцу припадају и трошкови судских такси за: тужбу, жалбу, првостепену и другостепену одлуку у износу од по 14.191,20 динара, ревизију у износу од 28.382,40 динара и одлуку по ревизији у износу од 42.579,60 динара. На досуђени износ трошкова тужиоцу је сагласно одредбама члана 277. став 1, и чл. 278. и 324. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ”, бр. 29/78...57/89, „Службени лист СРЈ”, број 31/93 и „Службени лист СЦГ”, број 1/03 - Уставна повеља), досуђена и законска затезна камата у складу са одредбом члана 3. Закона о затезној камати

(„Службени гласник РС”, број 119/12), и то од дана истека рока за добровољно испуњење обавезе.

На основу члана 165. став 2. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Јелена Ивановић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић